

Paweł Heinzelman

[Obywatel Państwa Polskiego]

Palestra 8/2(74), 33-34

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PYTANIA I ODPOWIEDZI PRAWNE

PYTANIE: (postawione przez adw. S. Klytę):

Proszę o wyjaśnienie następującej kwestii prawnej:

Obywatel Państwa Polskiego został uznany przez sąd polski za ojca dziecka pozamałżeńskiego. Po uprawomocnieniu się wyroku mężczyzna ten ma zamiar wyjechać na pobyt tymczasowy do NRD. Władze paszportowe uzależniają wydanie zezwolenia na ów wyjazd od złożenia w Biurze Paszportowym poręczenia podpisanego przez jakąś osobę pozostającą w Polsce, która zobowiąże się do płacenia alimentów na rzecz dziecka pozamałżeńskiego w razie pozostania mężczyzny, uznanego za ojca, poza granicami Państwa Polskiego.

Ubiegający się o wyjazd rzeczywiście znajduje taką osobę, która w obecności notariusza podpisuje wymienione poręczenie.

Ubiegający się o to zezwolenie otrzymuje paszport i wyjeżdża za granicę. Po kilku miesiącach osoba poręczająca dowiadyuje się, że rzeczywisty ojciec dziecka nie ma zamiaru wrócić do kraju. Matka dziecka wnosi pozew przeciwko poręczającemu, uzyskuje wyrok i ściąga w drodze egzekucji należności alimentacyjne.

Obaj mężczyźni chcą po pewnym czasie naprawić zło. Pozostający za granicą (NRD) chce mianowicie płacić. Ma jednak trudności, ponieważ nie opiewa na niego w zasadzie żaden wyrok, alimenty zaś są płacone przez poręczającego. Władze niemieckie nie chcą się godzić na przekazywanie do Polski płaconych przez poręczającego kwot.

Pozostający za granicą chce przejąć dług na siebie, chce bezpośrednio płacić i zwolnić w ten sposób poręczyciela.

Powstaje pytanie prawne: Czy złożenie w Polsce poręczenia, na mocy którego ma być w przyszłości zwolniony od swojego zobowiązania obcokrajowiec dewizowy, jest ważne czy też nie?

Osobiście jestem zdania, że poręczenie takie jest nieważne z samego prawa. Zgodnie z przepisami ustawy dewizowej (Dz. U. Nr 21, poz. 133), a w szczególności z przepisami art. 28, nie można składać takiego zobowiązania, ponieważ zawieranie jakichkolwiek umów z obcokrajowcami dewizowymi bez zgody właściwych władz jest nieważne, a więc jest również nieważne oświadczenie woli mające swój skutek dopiero wówczas, gdy osoba zobowiązana lub zobowiązująca się ma „stać obcokrajowcem dewizowym”, zwłaszcza gdy strony lub zainteresowane osoby o tym wiedzą.

ODPOWIEDZ:

Wywody adw. Klyty są słuszne. Obrotem wartościami dewizowymi, którego dokonywania bez zezwolenia zabrania art. 19 ustawy dewizowej, jest m. in. zawieranie i wykonywanie umów, w wyniku których następuje lub ma nastąpić przeniesienie prawa własności lub posiadania wartości dewizowych (art. 4 ustawy dewizowej).

Krajowe środki płatnicze są wartościami dewizowymi, jeśli są środkiem lub przedmiotem obrotu z zagranicą lub z cudzoziemcami dewizowymi.

Zawarcie więc umowy o wykonanie za cudzoziemca dewizowego zobowiązania do zapłaty w złotych jego należności na rzecz krajowca dewizowego jest obrotem wartościami dewizowymi.

Z powyższego wynika, że zobowiązanie się przez krajowca dewizowego, w formie poręczenia, do zapłaty za nieślubnego ojca alimentów przypadających od niego na rzecz jego dziecka zamieszkałego w kraju — w wypadku gdy ojciec ten zamieszka na stałe za granicą, stając się tym samym cudzoziemcem dewizowym — wymagało do swej ważności zezwolenia dewizowego.

P. HEINZELMAN

PRASA O ADWOKATURZE

Reforma adwokatury stała się faktem. Uchwalenie przez Sejm ustawy zamyka długi okres dyskusji i prac nad kierunkami zmian w zakresie organizacji adwokatury i sposobu wykonywania zawodu.

Ustawa o ustroju adwokatury jest kolejnym krokiem przemian zachodzących w całym polskim wymiarze sprawiedliwości. Zwraca na to uwagę „Kurier Polski” z dn. 20 grudnia w artykule wstępnym pt. „Reforma adwokatury”:

„W ciągu minionych lat dokonaliśmy wielu zmian ustrojowo-organizacyjnych niemal we wszystkich dziedzinach życia. Przemiany te objęły także wymiar sprawiedliwości: przebudowaliśmy sądownictwo, inaczej też została zorganizowana i inny jest zakres działania prokuratury. Wraz z przeobrażeniami życia społecznego, gospodarczego i prawnego muszą iść także przeobrażenia w adwokaturze. Jak określił to pos. T. Gierzyński — przyznane adwokaturze funkcje niezależnego czynnika obrony interesów obywateli jako jednego z warunków prawidłowego funkcjonowania socjalistycznego wymiaru sprawiedliwości — wymagają również wykształcenia odpowiednich warunków i środków oddziaływania. Takich, które przy zachowaniu niezbędnych elementów niezależności w wykonywaniu zawodu dawałyby gwarancję wszechstronnego podniesienia poziomu adwokatury i społecznienia jej treści”.

Załoženiami reformy, jej kierunkami i uzasadnieniem szeroko zajmuje się cała niemal prasa. Na łamach „Polityki” (nr 51—52) zabiera na ten temat głos Minister Sprawiedliwości Marian Rybicki, zwracając uwagę na pomijane w dotychczasowych dyskusjach, a przecież bardzo istotne aspekty nowej ustawy.

„Dotychczasowy model adwokatury polskiej — pisze Minister Rybicki — ukształtował się zasadniczo w okresie międzywojennym. Był przystosowany do warunków ustroju kapitalistycznego. Zmiany, jakie wprowadziła ustawa o adwokaturze z 1950 r., były dość powierzchowne, a nawet w poważnym stopniu fasadowe (dotyczy to np. nowej instytucji zespołów adwokackich).

W rezultacie sposób wykonywania zawodu adwokackiego w Polsce uległ w porównaniu z okresem międzywojennym niewielkim jedynie modyfikacjom. Adwokatura była nastawiona przede wszystkim na obsługę indywidualnego, prywatnego klienta, i to prawie wyłącznie w tradycyjnym zakresie, w procesach sądowych. Natomiast obsługa prawna gospodarki społecznej, której rola w naszym ustroju stała się dominująca, jest wciąż jeszcze tylko wąskim marginesem pracy adwokatury.